

Information till allmänheten –

förebyggande av storskalig kemikalieolycka vid EMC (Energi och Miljöcentrum), Sobacken Borås
(Seveso III - direktivet)

Varför denna information?

EMC i Borås omfattas av det s.k. Seveso III-direktivet, som är infört i svensk lagstiftning¹⁾ från och med den 1 juni 2015. Det nya direktivet innebär att även de verksamheter som faller under direktivets lägre kravnivå omfattas av den informationsskyldighet kommunen har. Skyldigheten att informera gäller de risker som finns för omgivningen med avseende på den storskaliga kemikaliehantering som bedrivs. Beslut om att verksamheten omfattas av Sevesodirektivet är fattat av Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

¹⁾Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesolagen")

Lokalisering

EMC (Energi och Miljöcenter), Sobacken ligger ca 8 km söder om Borås tätort utmed Riksväg 41. Närmaste bostad finns ca 400 m väster om Sobacken. Drygt 1 km väster om Sobacken ligger orten Rydboholm med en mer sammanhållen bebyggelse. I öster LBC:s avfallsanläggning avstånd c:a 450 m samt i söder gårdarna Södra Fagerhult avstånd c:a 1 km.

Kort beskrivning av verksamheten

Borås Energi och Miljö AB ingår i Borås Stadshus. Bolagets huvudsakliga uppdrag är att bedriva avfallshantering för hushåll och företag, energiproduktion, vattenproduktion och avloppsrening.

EMC är Borås Energi och Miljö AB:s största anläggning, verksamheten omfattar energiproduktion, avloppsvattenrening med tillhörande rötningsanläggning, rötningsanläggning för verksamhetsavfall och hushållens organiska avfall, mellanlagring av miljöfarligt avfall och återvinningsmaterial, beredning av avfallsbränsle samt deponi. Se översiktsbild i bilaga 1.

Kemikalier och risker

På EMC förekommer bulkhantering av flera olika kemikalier och bränslen, t.ex. ammoniak, svavelsyra, lut, urea, etanol, **metan (huvudkomponent i biogas)**, eldningsolja och diesel. Det är den sammanlagda mängden kemikalier som är anledningen till att EMC omfattas av Seveso III-direktivet. Borås Energi och Miljö AB har tillstånd från Miljödomstolen för att lagra och hantera de olika miljöfarliga ämnena samt från Räddningstjänsten att lagra brandfarlig gas och vätska.

Metan är en brandfarlig gas **som produceras i rötchammare och** förvaras i en gasklocka och under tryck i ett gaslager. Läckande metan är lättare än luft och spädes snabbt ut i atmosfären **så att blandningen inte längre är brännbar**.

Etanol är en brandfarlig vätska som snabbt förångas vid läckage.

Ammoniak (24,5 % lösning) är giftig och bildar brandfarliga ångor vid läckage.

Cisterner, rörledningar, säkerhetsventiler m.m. kontrolleras och underhålls regelbundet både av personalen på plats och av externt företag. Kontroll och underhåll görs enligt ett förutbestämt schema oavsett om det behövs eller inte. Anläggningarna besiktigas också regelbundet av ett ackrediterat organ.

Vid stationär drift är risken för läckage, brand eller explosion i anläggningarna mycket låg. All utrustning är anpassad för den miljö den sitter i.

Exempel på riskfyllda situationer är påkörning, slangbrott vid lossningar av tankbilar eller ett sabotage. Det är naturligtvis förbjudet att införa alla former av tändkällor inom de brand- och explosionsklassade områdena och det finns strikta regler för hur verksamheten bedrivs. Bland annat finns interna trafikregler och krav på utbildade entreprenörer.

Hur varnas allmänheten och hur ska man agera?

Vid ett utsläpp eller läckage av någon kemikalie eller gas får kontrollrummet ²⁾ omedelbart ett larm och personal undersöker därefter om och var det läcker och i så fall orsaken till läckan, och åtgärdar sedan problemet. Kontrollrummet är bemannat dygnet runt alla dagar på året.

Om det mot förmodan skulle ske en större incident som personalen inte kan hantera på egen hand, t.ex. en brand, så kontaktar kontrollrummet SOS och Räddningstjänsten (SÄRF) åker sedan direkt till anläggningen. Alla automatiska brandlarm är direktkopplade till SOS och till räddningstjänsten. När Räddningstjänsten anländer till platsen tar deras räddningsledare över ansvaret.

Räddningstjänsten har tillgång till en insatsplan för Sobacken-EMC. Insatsplanen är bl.a. till för att räddningstjänsten skall kunna agera på rätt sätt i olika situationer och för att de ska kunna arbeta säkert. Räddningstjänsten genomför i förebyggande syfte återkommande övningar på platsen.

Om olyckshändelsen bedöms vara så allvarlig att boende eller andra personer i omgivningen riskerar att påverkas tar den ansvarige räddningsledaren beslut att allmänheten ska varnas. Man går då ut med ett **"Viktigt meddelande till allmänheten"**, ett så kallat VMA. Ett VMA sänds alltid i radio och TV, men vid vissa tillfällen kompletteras varningen genom att ljudsändare utomhus används (**"Hesa Fredrik"**). Signalen hörs i 7 sekunder i taget med 14 sekunders tystnad emellan. När du hör signalen ska du gå inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt lyssna på

radio P4 (102,9 MHz) för att få mer information. Du kan även få information via TV och på SVT-text sid. 599. När faran är över hörs en annan längre signal. Du kan läsa mer om vad VMA är på www.msb.se/vma.

Tillsyn av verksamheten

Tillsyn av verksamheten enligt Sevesolagen (1999: 381) görs vart tredje år.

Tillsynsrapport och annat underlag kan begäras från Länsstyrelsen i Västra Götalands Län (www.lansstyrelsen.se/vastragotaland).

Mer information

Mer information hittar du på Räddningstjänstens hemsida www.serf.se eller genom att ta kontakt med Borås Energi och Miljö AB enligt nedanstående kontaktpuppgifter.

Kontaktinformation

Verksamhetsutövare: Borås Energi och Miljö AB

Adress huvudkontor: Box 1713, 501 17 Borås

Besöksadress huvudkontor: Västerlånggatan 10, Borås

Adress: Sobacken 1, 515 70 Rydboholm

Besöksadress: Sobacken 1, 515 70 Rydboholm

Huvudansvarig för verksamheten: **VD Borås Energi och Miljö AB**

Kontaktperson Sevesofrågor: **Robert Petersson (Brandskyddsansvarig)**

Telefon: 033-35 81 00 (växel)

E-post: kund@borasem.se

Bilaga 1 – översiktsbild över Sobacken EMC

